

### Правила для вчителя

1. Вчитель повинен за будь-яких обставин поважати почуття власної гідності кожного зі своїх вихованців і формувати у нього це відчуття. Він повинен бачити в кожному учневі творчу особистість, що розвивається, і підтримувати його прагнення до самовдосконалення.
2. Лише глибока пошана і довіра, щира любов до дітей, дбайливе відношення до їх етичних відчуттів допоможуть створити обстановку взаєморозуміння, від якої істотно залежить і характер етичних стосунків в школі.
3. Справедливість в оцінці знань і вчинків учнів – один з важливих регулювальників етичних стосунків. Вчитель має бути вимогливим по відношенню до учнів, але його вимогливість має бути доброзичливою, такою, що поєднується з повагою, душевною теплотою, такою, яка може бути осмислена, зрозуміла його вихованцями. Вчитель повинен пред'являти до учнів посильні вимоги і не допускати сліпого підпорядкування цим вимогам, боротися проти рабської покірливості дітей у взаєминах з іншими людьми. Проте необхідно виховувати у школярів і такі якості, як вимогливість до себе, самокритичність.
4. Душевна чуйність, теплота, турбота про дитячу радість – важливі етичні якості вчителя, які визначають і норми його взаємин з дітьми. Вони мають бути щирими, непідробними і виявлятися у всіх життєвих ситуаціях. Етичні стосунки не можуть будуватися на черствості і байдужості, тим більше на жорсткості. Навіть у гніві вчитель має бути гуманним, уважним до будь-якого прояву чуйності своїх вихованців до інших людей. Чуйність до дитячої чуйності у сто разів дорожче, ніж сухі повчання про неї. Вчителеві необхідно учити дітей відчувати чуже горе, уміти переживати невдачу товариша як свою власну, розвивати здатність відгукуватися на чуже нещастя.
5. Допомога дітям у важкі моменти – одна з моральних норм, регулюючих стосунки між вчителем і учнями. Вчитель повинен проявляти в допомозі дітям абсолютну безкорисливість, що доходить деколи до самопожертвування. Його обов'язок – чуйно відноситися до дітей, охоплених душевним сум'яттям, не заподіювати дитині зайвий душевний біль.
6. Педагогічна етика не визнає безконфліктного виховання, але вирішувати моральні конфлікти необхідно не методами адміністративного натиску, а шляхом знаходження компромісних вирішень. Нервозність в конфліктних ситуаціях, категоричність оцінок дій і вчинків учнів сприяють лише накопиченню негативного заряду у етичній атмосфері.

7. Вчитель повинен довіряти думці учнівського колективу, постійно радитися з учнями, вивчати їх думку з приводу заходів, що проводяться, не підміняти їх, не «активізувати» окликом або загрозою.
8. Щадити самолюбивість школярів, оберігати слабких, соромливих від кепкувань і образливих випадів їх невихованих товаришів, не допускати злої іронії при прояві дітьми допитливості – одне з важливих правил, яким повинен керуватися вчитель у взаєминах з учнями.
9. Вчителеві слід уважно підходити до оцінки етичних вчинків хлопців, старанно вивчати мотиви цих вчинків.
10. Розумно використовуючи різні форми учнівського самоврядування, вчителеві слід поступово направляти громадську думку на вдосконалення системи етичних стосунків, її саморегулювання.
11. Вчитель не повинен зловживати довірою учня. Це завдає останньому глибокої душевної травми. Він не повинен використовувати дитину як інформатора про поведінку дітей в класі і поза школою. Це підло і не відповідає нормам загальнолюдської моралі. Неупередженість, мінімум підозрілості або повна відсутність її – обов'язкове правило для вчителя.
12. Вчитель не повинен ділити своїх вихованців на коханих і нелюбів. Гнів з приводу поганих вчинків дітей не повинен переростати у антипатію до них.
13. Вчитель повинен шукати і знаходити в кожному вихованцеві позитивні якості і саме на них будувати свої стосунки з дітьми. Необхідно заохочувати ініціативу дітей, але не захвалювати ініціативних, не породжувати зарозумілість в одних, підриваючи віру в себе в інших.
14. Непримиренне відношення вчителя до всякого зла, несправедливості, нечесності, моральною нечистоплотності і так далі повинно підкріплюватися його трудовою діяльністю і всім способом життя. Його етичні позиції мають бути явними і абсолютно очевидними для учнів.
15. Вчитель не повинен зловживати довіреними йому інтимними таємницями учнів, нагадувати дітям про давно врегульовані конфлікти.
16. На правах старшого і навченого етичним досвідом людини вчитель повинен формувати у школярів етичні орієнтири, використовуючи для цього позитивний підхід до оцінки явищ, фактів, але не забуваючи при цьому про формування нестерпного відношення до негативних явищ.
17. У спілкуванні з дітьми необхідно знаходити спільну мову, потрібний тон. Індивідуальний підхід – один з основних елементів і вимог педагогічної тактики.

18. Розвивати у дітей здатність відстоювати свої переконання, засновані на чіткому уявленні про добро і зло – одна з важливих вимог етики справжнього вчителя.

19. Виховання нової людини можливе за умови таких взаємин з учнями, які ґрунтуються на взаємоповазі, взаєморозумінні і єдності цілей. Лише глибокий інтерес вчителя до учнів, вивчення їх індивідуальних здібностей, гуманне відношення до них, турбота про їх духовність і фізичний розвиток дозволяють зробити учбово-виховний процес свідомим і цілеспрямованим.

Постарайтеся названі норми зробити правилами вашої професійної поведінки. Поза всяким сумнівом, дотримання їх укріпить ваш авторитет.